

พฤษภาคม 18, 097

วันเสาร์ที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2542

หน้า 10 การเกษตร

มารู้จักกวางเครื่องกันเถอะ

กวางเครื่องเป็นพืชที่กำลังได้รับความสนใจมากจากประชาชน นักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ เนื่องจากมีสรรพคุณที่ออกฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนพืช ชนิดของกวางเครื่องนั้นมีหลายชนิด เช่น กวางเครื่องขาว กวางเครื่องแดง กวางดำ กวางเนื้อ และกวางเครื่องมือ เป็นต้น แต่ที่รู้จักกันดีและนำมาใช้ประโยชน์กันมาก คือ กวางเครื่องขาว และกวางเครื่องแดง โดยกวางเครื่องขาวเป็นพืชที่มีลำต้นเป็นเถาเลื้อยพันกับต้นไม้ใหญ่ มีหัวขนาดใหญ่รูปร่างค่อนข้างกลม ดอกมีขนาดเล็กสีม่วงอ่อน ห้อยกันเป็นช่อยาว มีใบย่อย 3 ใบ กวางเครื่องขาวนี้แพทย์แผนโบราณได้นำมาใช้เป็นเวลานานแล้วโดยใช้เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงสุขภาพให้สมบูรณ์ ทำให้หน้าอกคัด เสริมหน้าอก เปลือกและเถาใช้แก้พิษงู ใช้ใบแห้งต้มน้ำดื่ม ช่วยทำให้หน้าอกสตรีขยายใหญ่ขึ้น สารสกัดด้วยแอลกอฮอล์จากใบมีฤทธิ์เป็นฮอร์โมนพืชหญิง รากทำให้แห้งได้ หากผสมหัวที่บดแล้วในอาหารสัตว์ 5-7% มีฤทธิ์ทำให้สัตว์เป็นหมันได้ กวางเครื่องแดงเป็นไม้เถาและมีใบย่อย 3 ใบ เช่นเดียวกับกวางเครื่องขาวแต่มีลำต้นค่อนข้างแข็งเป็นเนื้อไม้ หัวใต้ดินมีลักษณะคล้ายหัวมันสำปะหลัง ถ้าเกิดแผลหรือถูกตัดจะเห็นมีน้ำลักษณะเหมือนเลือดไหลออกมา ดอกมีขนาดใหญ่สีแดงเหมือนดอกทองกวาว ยาที่ทำจากกวางเครื่องแดงจะเหมาะสำหรับใช้กับเพศชาย และบำรุงเลือด จะเห็นได้ว่ากวางเครื่องเป็นสมุนไพรครอบจักรวาล ที่สำคัญคือมีทั้งประโยชน์และโทษ ซึ่งในตำรายาไทยระบุไว้ชัดเจนว่าหากรับประทานกวางเครื่องขาวเกินขนาดจะเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ซึ่งในปัจจุบันได้นำกวางเครื่องมาผลิตเป็นยาลูกกลอน ยาเม็ด ยาแคปซูล และสารสกัดเพื่อทำเป็นครีมเพื่อรักษาอาการผดผื่น สิว เสริมสุขภาพ และเสริมความงามอย่างครอบจักรวาล ดังนั้นการนำกวางเครื่องออกจำหน่ายทั้งในรูปของยาและอาหารเสริมสุขภาพควรจะได้รับ การตรวจสอบโดยคณะอนุกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุขก่อน นอกจากนี้ยังมีการส่งกวางเครื่องทั้งในลักษณะที่เป็นวัตถุดิบ และแปรรูปไปจำหน่ายยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการก็คือการผลิตกวางเครื่องเพื่อการค้าควรมีการส่งเสริมการเพาะปลูกเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต เพื่อมิให้เกิดกรณีเดียวกับการนำบุกทรายหรือบุกไข่จากป่ามาทำเป็นอุตสาหกรรมอาหาร เส้นใยที่มีการขูดจากป่าน้อยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานจนแทบจะหมดไปจากป่าเมืองไทย ก็ยังไม่มีการส่งเสริมการปลูกอย่างจริงจังจนต้องมีการนำผงบุกนำเข้าจากต่างประเทศ หรือว่าเราจะปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นกับกวางเครื่องและพืชสมุนไพรอื่น ๆ อีกสักกี่ครั้ง.

โครงการเผยแพร่ความรู้และผลงานทางวิชาการผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่